NORAKSTS
Lieta Nr. A42470406
(A745-08/1)

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2008.gada 13.novembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese I.Freimane,

piedaloties pieteicēja akciju sabiedrības „Dobeles dzirnavnieks" pārstāvei *D.P.* un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Konkurences padomes pārstāvei Ringlai Vīksnei,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu pēc akciju sabiedrības „Dobeles dzirnavnieks", reģistrācijas numurs 40003020653, (turpmāk – pieteicējs) pieteikuma par Latvijas Republikas Konkurences padomes (turpmāk – atbildētājs) 2006.gada 17.jūlija lēmuma Nr. E02-81 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2005.gada 14.oktobrī atbildētāja ierosināja lietu Nr. P/05/06/15 „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 1.punkta iespējamo pārkāpumu a/s „Dobeles dzirnavnieks", a/s „Rīgas dzirnavnieks", a/s „Jelgavas dzirnavas" un RSEZ a/s „Rēzeknes dzirnavnieks" darbībās".

[2] 2006.gada 31.maijā Rīgas pilsētas Centra rajona tiesa nolēma atļaut Konkurences padomes Biroja amatpersonām bez iepriekšēja brīdinājuma policijas klātbūtnē iekļūt pieteicēja telpās, citos tā īpašumā un lietojumā esošajos nekustamajos īpašumos Spodrības ielā 4, Dobelē, un veikt Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 4.punktā minētās darbības.

[3] 2006.gada 6.jūnijā atbildētāja amatpersonas veica Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 4.punktā paredzētās darbības pieteicēja telpās un izņēma pieteicēja valdes priekšsēdētāja un komercdirektora lietošanā nodotos portatīvos datorus un datoru barošanas blokus.

[4] 2006.gada 7.jūlijā atbildētājs pieteicējam sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr. RA 600010 par to, ka ir pārkāpts Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 1. un 4.punkts un izdarīts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) $175.^5$ pantā paredzētais pārkāpums.

2006.gada 17.jūlijā atbildētājs pieņēma lēmumu Nr. E02-81, ar kuru uzlika pieteicējam naudas sodu 2000 latu apmērā.

[5] 2006.gada 18.augustā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums. Pieteicējs lūdz tiesu atcelt 2007.gada 17.jūlija lēmumu Nr. E02-81, pamatojoties uz turpmāk norādītiem argumentiem:

[5.1] atbildētāja amatpersona *J.G.*, veicot paroles ievadīšanu datorā, iespējams, pats kļūdījies. Šādu kļūdu nav iespējams pierādīt, jo neviens no klātesošajiem nav redzējis, kādu tieši paroli datorā ievada *J.G.*

[5.2] Pieteicēja nenoliedz, ka komercdirektors var būt kļūdījies, nosaucot datora lietošanai nepieciešamo paroli, jo bijis stipra satraukuma ietekmē.

[5.3] Vainu mīkstinošu apstākli ir tas, ka pēc atbildētāja pieprasījuma nekavējoties tikusi nosūtīta pareizā parole – „de8838" ar mazajiem burtiem.

[5.4] Uzliekot naudas sodu, atbildētājs nav objektīvi izpētījis visus lietas apstākļus kopumā, tādēļ būtu iespējams uzlikt mazāku sodu.

[6] Paskaidrojumā tiesai atbildētājs izsaka šādus paskaidrojumus un iebildumus pret pieteicēja pieteikumu:

[6.1] lietā ir Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes eksperta 2006.gada 30.jūnija atzinums – vēstule Nr. 20/5-0612330. Atzinumā norādīts, ka ekspertam nav zināma šifrēšanas programmā uzstādītā parole, jo nav derīga ekspertam iesniegtā, kā arī tai līdzīgās paroles: de8838, de 8838, DE8838, DE 8838, dE8838, dE 8838, De8838, De 8838.

[6.2] Atbildētājs uzskata par nepamatotu, ka pieteicēja amatpersona ir kļūdījusies, nosaucot nepareizu paroli stipra satraukuma ietekmē. Pārbaude tika veikta atkārtoti, tāpēc pieteicēja amatpersona nevarēja būt pārsteigta.

[6.3] Atbildētājs norāda, ka pieteicējs pats atzinis, ka sākotnēji iesniegtā parole bijusi nepareiza. Līdz ar to faktam, ka *J.G.*, iespējams, kļūdījās, pēc būtības nav nozīmes.

[6.4] Pieteicējas vainu mīkstinošs apstāklis nevar būt tas, ka pieteicējs pēc Konkurences padomes pieprasījuma ir nosūtījis pareizu paroli (de8838). Šāds apstāklis saskaņā ar LAPK 175.^{5} pantu ir pieteicējas pienākums. No iepriekš minētā secināms, ka lietā nepastāv pieteicējas atbildību mīkstinoši apstākļi.

[6.5] Pieteicējs ir nodarījis kaitējumu sabiedrības interesēm. Līdz ar to atbildētājs lēmumā arī norāda, ka piemērojamām sankcijām ir jābūt efektīvām un atturošām. Pārkāpuma lietā ir iesaistīti lielākie Latvijas dzirnavnieki. Līdz ar to atbildētājs ir konstatējis, ka efektīvākais veids, lai nepieļautu līdzīgu darbību īstenošanu, ir naudas soda piemērošana.

[7] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāve pieteikumu uzturēja, norādot pieteikumā minētos argumentus. Kad atbildētāja amatpersona datorā ievadīja iesniegto paroli, tā tika noraidīta. *U.U.* paskaidroja, ka parole jāievada ar mazajiem burtiem, tomēr arī tad datoru ieslēgt nebija iespējams. 6.jūnija

protokolā nav fiksēts, ar kādiem burtiem jāievada parole, kas ir ļoti būtiski. Atbildētāja amatpersonas pirms paroles ievadīšanas šādu informāciju neprasīja. Pieteicēja amatpersonas neredzēja, kādus simbolus datorā ievadīja atbildētāja amatpersona.

Atbildētāja pārstāve pieteikumu neatzina, norādot pārsūdzētajā lēmumā un paskaidrojumos tiesai minētos argumentus. Protokolā ir ierakstīts, kāda parole tika nodota. Nekādas piezīmes protokolā nav izteiktas. Eksperta atzinumā norādīts, ka neviena no parolēm nav derīga.

Kā liecinieki tiesas sēdē tika nopratināti *U.U.*, *V.M.*, *A.J.L.* un *J.G.*.

Motīvu daļa

[8] Tiesa, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir apmierināms.

[9] Lietā konstatēti turpmāk norādītie faktiskie apstākļi.

[9.1] 2006.gada 31.maijā Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas tiesnesis pieņēma lēmumu lietā Nr. KP-27000406/9, ar kuru nolēma atļaut atbildētāja Biroja amatpersonām policijas klātbūtnē bez iepriekšēja brīdinājuma veikt Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 4.punktā minētās darbības pieteicēja telpās, citos tā īpašumā vai lietojumā esošajos nekustamajos īpašumos, kuri atrodas tā juridiskajā adresē Spodrības ielā 4, Dobelē (lietas 9.-12.lapa).

[9.2] 2006.gada 6.jūnijā tika sastādīts protokols par Konkurences likuma 9.panta piektās daļas 4.punktā noteikto darbību veikšanu (turpmāk – 2006.gada 6.jūnija protokols). Protokolā norādīts, ka pulksten 11:25 atbildētāja amatpersonas *A.J.* un *I.M.* kopā ar policistu devās uz pieteicējas komercdirektora *U.U.* darba kabinetu. *U.U.* tika paziņots, ka nepieciešams izņemt viņa datoru. *U.U.* nekavējoties piekrita, personīgi izslēdza un labprātīgi iesniedza datora lietošanai nepieciešamo paroli (parole DE 8838). Konkurences padomes amatpersonas *A.J.* un *I.M.*, klātesot *U.U.*, datoru atnesa uz pieteicēja valdes priekšsēdētāja *V.M.* darba kabinetu, kurā atbildētāja amatpersona *J.G.* uzsāka klēpjdatora vizuālo apskati. Tā kā vienlaicīgi *U.U.* bija lūdzis atļaut līdz pulksten 13:00 izmantot datoru prezentācijai, tad tika nolemts, ka *J.G.* veiks nepieciešamo vizuālo apskati (nepieciešamo datu fiksēšanai) un dators līdz pulksten 13:00 tiks nodots atpakaļ *U.U.* rīcībā. *J.G.*, ieslēdzot *U.U.* klēpjdatoru, ievadīja vairākkārt *U.U.* nosauktās paroles, taču tās tika noraidītas. Pieteicēja pārstāvja piezīmes par protokolu netika izteiktas. Inspekcijā piedalījās arī pieteicēja valdes priekšsēdētājs, komercdirektors un juriste (lietas 13.-19.lapa).

[9.3] 2006.gada 13.jūnijā, atsaucoties uz atbildētāja pieprasījumu, pieteicējs nosūtīja atbildētājam rakstisku paziņojumu par to, ka komercdirektora *U.U.* portatīvā datora lietotā parole ir „de8838” (lietas 79.lapa).

[9.4] 2006.gada 20.jūnijā Valsts policijas Kriminālistikas pārvalde sniedza eksperta atzinumu, kurā norādīts, ka ekspertīzei iesniegtā portatīvā

datora „Asus W3000”, kas pieder pieteicēja komercdirektoram *U.U.*, atmiņas iekārtā ir uzinstalēta datorprogramma „PGP Desktop 9.0.1”, kura šifrē datus cietajā diskā. Visa informācija datorā esošajā cietajā diskā ir šifrēta un, lai piekļūtu tai, nepieciešama parole. Ekspertam nav zināma šī parole (ekspertam iesniegtā parole nav derīga), tādēļ noskaidrot atmiņas iekārtā esošo informāciju nav iespējams. Arī noņemt aizsardzību ar paroli vai nomainīt paroli pret citu nav iespējams, neievadot iepriekš uzstādīto derīgo paroli (lietas 82.-86.lapa).

[9.5] 2006.gada 27.jūnijā atbildētājs Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldei lūdza veikt atkārtotu kibertehnisko ekspertīzi pieteicēja komercdirektora *U.U.* portatīvajam datoram, ievadot paroli de8838 un izmantojot datora „image copy” (lietas 24.-25.lapa).

[9.6] Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes 2006.gada 30.jūnija eksperta atzinumā par kibertehniskās ekspertīzes veikšanu ir norādīts, ka ekspertīzei iesniegtā portatīvā datora atmiņas iekārtā ir uzinstalēta datorprogramma „PGP Desktop 9.0.1”, kura šifrē datus cietajā diskā. Visa informācija portatīvajā datorā esošajā cietajā diskā ir šifrēta un, lai piekļūtu tai, nepieciešama parole. Ekspertam nav zināma šifrēšanas programmā uzstādītā parole, jo nav derīga ekspertam iesniegtā, kā arī tai līdzīgas paroles: „de8838”, „de 8838”, „DE8838”, „DE 8838”, „dE8838”, „dE 8838”, „De8838”, „De 8838”. Eksperta rīcībā nav aparatūras un programmatūras līdzekļu, lai noskaidrotu paroli vai atšifrētu cietā diska saturu. Arī noņemt aizsardzību ar paroli vai nomainīt esošo paroli pret citu nav iespējams, neievadot iepriekš uzstādīto, derīgo paroli (lietas 27.-29.lapa).

[9.7] 2006.gada 7.jūlijā sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols Nr. RA 600010, kurā ir norādīts, ka pieteicējs 2006.gada 6.jūnijā un 13.jūnijā iesniedzis paroli (attiecīgi DE8838 un de8838) tā datora atvēršanai, kas bija nodots *U.U.* rīcībā, bet iesniegtā parole nebija derīga. Administratīvā pārkāpuma protokola piezīmēs pieteicējs pārstāvis norāda, ka informāciju par sarakstēm var iegūt uz serveriem un ka ir iesniegta pareiza parole, tādēļ nevar paskaidrot, kāpēc tā nestrādā (lietas 30.-32.lapa).

[9.8] 2007.gada 17.jūlijā, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu par LAPK 175.^{5} panta pārkāpumu pieteicēja darbībās, *U.U.* paskaidroja, ka vēlas saņemt atpakaļ datoru, jo visi dati ir pazuduši, jo programmai pastāv tāds risks. Kas attiecas uz paroli, tā ir pareiza. Kāpēc programma negāja, nezina. Uz datora bija visa ekonomiskā informācija, un to varēja redzēt arī uz servera. Kad viņš datoram nāca pakaļ, tad dators jau vairs negāja un programma arī, uz ekrāna rādījās tikai burti un viņam bija skaidrs, ka vairs neko nevarēs glābt. Viņš bija uztraucies, jo viņam bija skaidrs, ka programmu nevarēs atvērt ne viņš pats, ne kāds cits. Pieteicēja juriste paskaidroja, ka pēc pirmā pieprasījuma visa informācija tika sniegta pilnā apjomā un ka no sākuma viņi atsūtīja nepareizo paroli, jo rakstīja to ar drukātiem burtiem, tāpēc sanāca pārpratums un uzreiz pēc tam tika atsūtīta vēstule ar pareizo paroli (lietas 100.-101.lapa).

[9.9] Tiesas sēdē liecinieks *U.U.* liecināja turpmāk minēto.

Atbildētāja speciālists paprasīja paroli, kas viņam tika iedota, un viņš neprasīja, kādi burti, un liecinieks arī neiedomājās, tādēļ pazaudēja aptuveni mēneša darbu, jo arī pēc tam šo datoru nevarēja atvērt, jo ir aizsardzības sistēma. Viņš tika piesaistīts pie problēmas risināšanas tad, kad viņi bija to aizvēruši. Ievadot 3 reizes nepareizu paroli, sistēma pati izveido jaunu algoritmu un neviens datoru vairs nevar atvērt. Paroli pieprasīja mutiski un pierakstīja uz lapiņas. Lapiņu viņam neparādīja. Tajā dienā bez datora viņš nevarēja strādāt. Tika sarunāts, ka viņi nokopēs to, kas viņiem nepieciešams, un pēc tam atdos atpakaļ. Paprasīja paroli, pierakstīja un aizgāja. Pēc tam viņš tika pasaukts uz kabinetu, jo nevarot ar šo paroli datoru atvērt. Viņš ierakstīja paroli un tik tiešām nevarēja atvērt. Kad ienāca atbildētāja amatpersonas, viņš strādāja ar datoru. Viņš aizvēra vāku un iedeva viņiem. Kad viņu paaicināja, bija tas ekrāns, ka viss ir beidzies. Trešo reizi ievadot nepareizu paroli, ieslēdzas speciāls algoritms, kas visu aizver. To viņš arī teica, bet viņi teica, ka viņi atvērs, viņiem ir speciālisti. Parole bija de8838, nevar pateikt, kāda tā bija toreiz, viņaprāt, bez atstarpēm. Viņš vairs nestrādā dzirnavniekā, ir pagājis ilgs laiks. Precizējošus jautājumus saistībā ar paroli viņam neuzdeva. Bija problēma lielajos vai mazajos burtos, kurus viņi bija ierakstījuši nepareizi. Viņš izlasīja protokolu, un toreiz tur arī bija norādīts, ka viņi to bija izdarījuši savādāk. Viņaprāt, piezīmēs viņš kaut ko rakstīja. Tad kad tas sāka iet pa īstam vaļā, bija kāds iesniegums, tur var arī precīzi redzēt, kāda bija parole. Viņš bija pārliecināts, ka viņi izkopēs to, kas viņiem vajadzīgs, tad viņi paņēma datoru un aizbrauca projām. Ja nestrādā 3 minūtes, aizver vāku, ir nesankcionēts pieslēgums, strādājot internetā, dators pats izslēdzas. Aizverot vāku, nospiežot pogu, automātiski dators bloķējas. Tajā brīdī viņš neiedomājās, ka izdzēsīs viņa mēneša darbu, jo tajā dienā pie viņa brauca klienti no visas Latvijas. Algoritma vairs nav, bet viņš to teica, tam ir jābūt protokolā. Viņš zināja, ka var pazust šie dati (lietas 160.-169.lapa).

[9.10] Tiesas sēdē liecinieks *V.M.* liecināja turpmāk minēto.

Bija valdes sēde, kas jau gāja uz beigām, kad ieradās Konkurences padomes amatpersonas ar ārkārtas kontroli. Kad notika *U.* kunga datora izņemšana, visi bija vienā telpā, liecinieka kabinetā, kurā pirms tam notika valdes sēde. Netika noformēts izņemšanas protokols, iekams tālāk darbojoties ar viņa datoru vai *U.* kunga datoru, netika ierakstīti visi nepieciešamie papildus apstākļi, kādi ir nepieciešami, lai tālāk darbotos un pētītu. Kādā veidā notika *U.* datora paroles nodošana, atceras no tā brīža, kad izcēlās konflikts, ka dators vienkārši nav iedarbināms. Problēma izpaudās tā, ka viņi taisīja vaļā un teica, ka kaut kādu paroli vajag, prasīja, vai tā ir īstā parole vai nav. Precīzi atceras to, ka šis dators nobloķējās. Un līdz tam brīdim nekādu protokolu par datora izņemšanu viņš neparakstīja (lietas 170.-174.lapa).

[9.11] Tiesas sēdē liecinieks *J.G.* liecināja, ka viņi ieradās izņemt datorus un viens no tiem bija *U.* kunga dators. Tādās inspekcijās liecinieks ir piedalījies vairākkārt; viņš nodarbojas ar datora apskati un izņemšanu. Dators tika izsniegts izslēgtā stāvoklī. Kad tika izsniegta parole, viņš atradās lielajā kabinetā. Viņi

veica vizuālo apskati, un tajā brīdī, kad viņš mēģināja ieslēgt datoru, izrādījās, ka ir nepieciešama parole. Parādījās lodziņš, PGP programma un iespēja ievadīt paroli. Tad viņš paprasīja paroli, tā tika nosaukta, un viņš to ievadīja datorā. Paroli prasīja mutvārdos. Sākumā, cik atceras, paroli arī iesniedza mutvārdos. Pēc tam uzrādīja uz papīra uzrakstītu. To, vai ir lieli vai mazi burti, liecinieks neprasīja. Viņam nosauca paroli, un viņš ievadīja. To, kādus burtus viņš ievadīja, neatceras, jo pieļauj, ka tobrīd viņam bija skaidrs, kas ir jāievada. Ja viņam tiktu nosaukta parole, viņš visticamāk ievadīs tā, kā pats dators uzrakstīs – ja būs automātiski ieslēgts ar maziem burtiem, tad viņš ievadīs ar maziem burtiem. Ja būs ieslēgts Caps Lock, tad ar lieliem burtiem. Vispār viņam nav nācies bieži ievadīt paroli pašam, jo parasti nav tādas nepieciešamības, bet otrajā reizē, kad to ievadīja, viņi ievadīja tādu, kāda tā bija uz papīra. Uz jautājumu, cik reizes viņš ievadīja tādu paroli, kādai tai, viņaprāt, vajadzēja būt, liecinieks norādīja, ka ne vairāk kā 2 reizes. Ja parole neder, tad to paziņo un var mēģināt vēlreiz, pie tam programma paredz iespēju ieslēgt redzamības režīmu, kad parole ir nevis kā zvaigznītes redzama, bet redzami tie cipari un burti, ko ievada. Pie atkārtotas ievades viņš jau bija ieslēdzis šādu režīmu, ar trešo reizi noteikti. Kad neizdevās ievadīt, tad *U.* kungs jau stāvēja blakus un redzēja, ka parole neder, un bija izbrīnīts, kā tā var notikt, jo viņš skaidri atcerējās to paroli. Tas jau bija pēc tam, jo no sākuma liecinieks pats pirmo vai otro reizi ievadīja paroli. Pēc tam vēl pamēģināja dažādas kombinācijas. Viņam ir zināms par tādām programmām, kad dati pēc noteikta skaita nepareizu paroļu ievadīšanas var pazust, bet PGP programma pēc noklusējuma neparedz tādu iespēju. Ievadot paroli, viņš par to nedomāja, jo neviens neteica, ka pastāv tāda iespēja. Parole bija uzrakstīta uz maza papīriņa, kuru vispirms iedeva cilvēkam, kas rakstīja protokolu. Kad neizdevās ievadīt paroli, viņš palūdza šo papīra lapiņu un tad mēģināja ievadīt – tas bija kāds trešais mēģinājums un tālāk. Redzamības režīmu viņš ieslēdza, jo tas mazina iespēju kļūdīties, jo iepriekšējā parole nederēja (lietas 174.-182.lapa).

[9.12] Lieciniece *A.J.L.* tiesas sēdē liecināja, ka viņi gāja uz *U.* kunga kabinetu. Viņa stāvēja kabineta durvīs, un viņš pats datoru iesniedza rokās. Viņš arī iedeva paroli, uzrakstītu uz lapiņas, jo viņa vienmēr prasa, lai paroli uzraksta. Tikai tad datorspeciālists sāka kaut ko darīt. Tad viņi atgriezās *M.* kunga kabinetā un dators tika iedots *G.* kungam. Lapiņu viņa vispirms iedeva protokolistam. Vai brīdī, kad viņa iedeva lapiņu protokolistam, *G.* kungs jau bija sācis ieslēgt datoru, viņa neredzēja. To momentu viņa atceras, ka kaut kas negāja un *U.* kungs teica, ka tā tas nevar būt un ka parolei jābūt pareizai, jo tas ir viņa iepriekšējās automašīnas numurs. Parasti, ja dators ir izslēgts, tas tiek iepakots un parole tiek ierakstīta tikai protokolā. Šis bija izņēmuma gadījums, jo ar datoru pēc tam vēl vēlējās strādāt. Šobrīd dators ir jau atdots atpakaļ pieteicējam (lietas 182.-186.lapa).

[9.13] 2008.gada 25.martā tiesa lietā noteica kibertehnisko ekspertīzi, tās veikšana uzdodot Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes Kibertehnisko

ekspertīžu nodaļai. Vienlaikus ar citiem jautājumiem lēmumā par ekspertīzes noteikšanu tika uzdots jautājums, vai datorprogramma „PGP Desktop 9.0.1" noteiktos apstākļos var noraidīt lietotāja uzstādīto pareizo paroli, ja pirms tam datorā ir ievadīts noteikts skaits nepareizu paroļu. 2008.gada 9.maijā atbildē tiesai Valsts policijas Kriminālistikas pārvalde informē, ka Kibertehnisko ekspertīžu nodaļas eksperti nevar sniegt atbildes uz uzdotajiem jautājumiem, jo tie pārsniedz viņu speciālo zināšanu ietvarus (lietas 218.-219.lapa).

[9.14] 2008.gada 6.jūnijā SIA „DPA", kuru atbildētājs norādīja kā uzņēmumu, kas nodarbojas ar PGP programmatūras izplatīšanu, rakstveidā sniedza atbildes uz tiesas jautājumiem, norādot, ka programmatūras komplekts PGP Desktop 9.0.1 šobrīd vairs nav pieejams, līdz ar to atbildes ir balstītas uz vecākās pieejamās PGP Desktop versijas 9.0.6 tehnisko dokumentāciju. SIA „DPA" norāda, ka datorprogrammas PGP Desktop komponente WDE (Whole Disk Encryption) pati nenodrošina iespēju noteikt korektas paroles ievadīšanas atteikumu gadījumos, kad iepriekš lietotājs ir nesekmīgi mēģinājis to ievadīt noteiktu skaitu reižu. Tomēr šādu funkcionalitāti iespējams iegūt, ja par piekļuves autentifikācijas mehānismu izvēlēta USB zibatmiņa (Aladdin eTokken), kas nodrošina nesekmīgi ievadītu paroļu limita iespējošanu. Ir zināmi atsevišķi gadījumi, kur pēc korektas paroles ievadīšanas, lietotājam tiek attēlots atkārtots paroles ievadīšanas pieprasījumlogs. Tomēr minētie simptomi attiecināmi uz retiem gadījumiem. Vienlaikus šie gadījumi attiecas uz ārējiem simptomiem, ko lietotājs var novērot saskarnē, un nav saistīti ar paroles faktisko noraidījumu ar sekojošu datu dešifrēšanas atteikumu. Gadījumos, kad lietotājs ir ievadījis nepareizu paroli, programmatūra attēlo atkārtotu paroles ievadīšanas pieprasījumu ar norādi par nekorekti ievadītu paroli (lietas 232.-236.lapa).

[10] Pieteicējam lietā ir piemērots administratīvais naudas sods Ls 2000 apmērā par LAPK 175.^{5} pantā paredzēto pārkāpumu. Minētā norma paredz, ka par personu vai to apvienību rīcībā esošās informācijas nesniegšanu Konkurences padomei pēc tās pieprasījuma noteiktā termiņā un apjomā, kā arī par nepatiesas informācijas sniegšanu uzliek naudas sodu fiziskajām personām līdz piecsimt latiem, bet juridiskajām personām – no piecdesmit līdz desmittūkstoš latiem.

Pieteicējs neatzīst savu vainu konstatētā pārkāpuma izdarīšanā, līdz ar to lietā ir strīds par to, vai atbildētājs pamatoti ir konstatējis pieteicēja vainu LAPK 175.^{5} pantā minētā pārkāpuma izdarīšanā.

[11] Pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka pieteicēja komercdirektors atbildētāja veikto izmeklēšanas darbību laikā 2006.gada 6.jūnijā ir sniedzis nepatiesu informāciju, nododot atbildētāja amatpersonām nepareizu paroli, kā arī nav sniedzis pilnīgu informāciju par datorā datu aizsardzībai izmantoto programmu, kas atbildētāja amatpersonām nebija zināma, bet bija zināma pieteicēja komercdirektoram. Bez tam pieteicējs, zinot, ka dati šajā datorā,

visticamāk, vairs nav pieejami, 2006.gada 15.jūnijā ir iesniedzis paroli de8838, neinformējot par to, ka dati, visticamāk, nav pieejami, un apgalvojot, ka iepriekš sniegtā parole ir bijusi pareiza. Vēlāk no pieteicēja pārstāvju puses ir ticis atzīts, ka 2006.gada 6.jūnijā *U.U.* sniegtā parole tomēr nav bijusi pareiza. Tādējādi pieteicējs 2006.gada 15.jūnijā, iesniedzot paroli de8838, nav sniedzis pilnīgu informāciju par tam zināmiem apstākļiem.

Turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ tiesa nepiekrīt atbildētāja viedoklim, ka minētajās pieteicēja darbībās ir administratīvā pārkāpuma sastāvs.

LAPK 175.^{5} pantā paredzētā pārkāpuma objektīvā puse izpaužas kā personas rīcībā esošās informācijas nesniegšana Konkurences padomei pēc tās pieprasījuma noteiktā termiņā un apjomā, kā arī kā nepatiesas informācijas sniegšana. Atbildētājs šajā gadījumā par pārkāpumu uzskata nepareizas paroles iesniegšanu un pilnīgas informācijas nesniegšanu par datorā izmantoto datu aizsardzības programmu.

Tiesa konstatē, ka LAPK ir ietverta 175.^{5} pantam līdzīga norma, proti, 175.^{2} pants, kurā paredzēta atbildība par kontroles, uzraudzības vai izmeklēšanas funkcijas realizējošo valsts institūciju amatpersonu likumīgo prasību savlaicīgu neizpildīšanu. No tiesu prakses izriet, ka, lai personu varētu saukt pie atbildības saskaņā ar 175.^{2} pantu, tai jāapzinās, ka viņa neizpilda kontroles institūcijas likumīgās prasības (salīdzināt ar Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 22.decembra spriedumu lietā Nr. SKA-571 un 2007.gada 24.maija spriedumu lietā Nr. SKA-199). Tādēļ tiesa secina, ka arī LAPK 175.^{5} pantā paredzēto pārkāpumu iespējams izdarīt tikai ar nodomu. Proti, jākonstatē, ka persona nav sniegusi pieprasīto informāciju vai ir sniegusi nepatiesu informāciju, šai personai apzinoties, ka viņa nesniedz prasīto informāciju vai prasītās informācijas vietā iesniedz nepatiesu informāciju.

Izvērtējot atbildētāja norādi, ka pieteicēja komercdirektors nav sniedzis pilnīgu informāciju par datorā izmantoto datu aizsardzības programmu, proti, par to, kādi riski pastāv, ja datorā tiek ievadīta nepareiza parole, tiesa konstatē, ka no lietas materiāliem neizriet, ka atbildētāja amatpersonas datora izņemšanas brīdī būtu pieprasījušas šādu informāciju. Pieprasot paroli, būtu saprātīgi gaidīt, lai tiktu iesniegta visa informācija, kas nepieciešama pareizai piekļuvei datorā esošajiem datiem, tomēr no tā neizriet tiešs personas pienākums informēt par iespējamiem riskiem gadījumā, ja piekļuvei tiek izmantota kļūdaina informācija. Tātad, ja pieteicējs iesniegtu pareizu paroli, kas ļautu piekļūt datorā esošajai informācijai, tad viņš jau būtu pilnībā izpildījis informācijas pieprasījumu. Tālāk jau atbildētāja ziņā būtu pareizi pielietot iegūto informāciju. Tādēļ tiesa uzskata, ka pieteicējs saskaņā ar 175.^{5} pantu nevar tikt sodīts par to, ka pats pēc savas iniciatīvas neinformēja par iespējamiem riskiem, jo atbildētāja amatpersonas pirms datora ieslēgšanas šādu informāciju netika pieprasījušas.

[12] Izvērtējot to, vai pieteicēja komercdirektors ir sniedzis nepatiesas ziņas, iesniedzot datora lietošanai nepieciešamo paroli, tiesa konstatē turpmāko.

No atbildētāja amatpersonu liecībām ([9.11]-[9.12]) izriet, ka parole tika iesniegta rakstveidā uz mazas papīra lapiņas. Tiesa konstatē, ka lietas materiālos šīs lapiņas nav, līdz ar to nav iespējams tiešā veidā pārbaudīt, kāda parole tika iesniegta. Vienlaikus 2006.gada 6.jūnija protokolā ([9.2]) fiksēts šāds paroles pieraksts: (parole – DE 8838). 2006.gada 13.jūnija vēstulē ([9.3]) pieteicējs norāda, ka komercdirektora *U.U.* portatīvā datora lietotā parole ir „de8838" un ka *U.U.* ir sniedzis pareizu lietošanas paroli. Savukārt lietas izskatīšanas laikā ([9.8]) pieteicēja pārstāve atzina, ka pēc pirmā pieprasījuma visa informācija tika sniegta pilnā apjomā un ka no sākuma viņi atsūtīja nepareizo paroli, jo rakstīja to ar drukātiem burtiem, tāpēc sanāca pārpratums un uzreiz pēc tam tika atsūtīta vēstule ar pareizo paroli.

Izvērtējot minētos apstākļus, tiesa uzskata, ka sākotnēji *U.U.* iesniedzis lapiņu ar paroli, kura rakstīta lieliem (drukātiem) burtiem, jo amatpersona, kas rakstīja 2006.gada 6.jūnija protokolu, acīmredzami ir pievērsusi uzmanību tam, kādiem burtiem parole pierakstāma – to apliecina tas, ka otra izņemtā datora parolei protokolā precizēta burtu rakstība (parole sākta rakstīt ar lielo burtu, bet tad norādīts, ka tas rakstāms ar mazo burtu). Turklāt, lai gan 2006.gada 13.jūnija vēstulē pieteicējs norādīja, ka iesniedzis pareizu paroli, tomēr pieteicēja pārstāve vēlāk atzina, ka sākotnējā parole bijusi nepareiza, jo rakstīta drukātiem burtiem. Tātad faktiski pieteicējs ir atzinis, ka pirmajā reizē iesniedzis kļūdainu paroli. Taču tiesa uzskata, ka šāda pieteicēja kļūda ir atvainojama, jo nepierāda apzinātu (ar nodomu veiktu) nepatiesas informācijas sniegšanu. Tiesa pieļauj, ka pieteicēja komercdirektors, pierakstot paroli, aiz uztraukuma kļūdījies. Atbildētāja amatpersona *A.J.L.* atcerējās ([9.12]), ka *U.U.* teicis, ka nevar būt, ka parole ir kļūdaina, jo tas ir viņa bijušās automašīnas numurs. Tiesa atzīst par vispārzināmu, ka automašīnu numuri tiek atveidoti ar lielajiem (drukātajiem) burtiem. Kontroles institūcijas ierašanās bez brīdinājuma uzņēmumā var izraisīt satraukumu uzņēmuma darbiniekos, tādēļ ir pilnīgi iespējams, ka *U.U.* uztraukumā paroli atcerējās un pierakstīja tādā veidā, kādas asociācijas tā viņam izraisīja, proti, atcerējās savas automašīnas numuru un to arī uzrakstīja, nemaz nedomādams apzināti maldināt atbildētāju. Tālākie notikumi tiesas ieskatā var būt arī sekas iesaistīto personu pieredzes un uzmanības trūkumam, proti, atbildētāja amatpersona *J.G.* ([9.11]) uzsāka datora lietošanu un ievadīja paroli. Kad tā tika noraidīta, viņš turpināja vairākkārtīgu (iespējams, dažādu) paroļu ievadīšanu, kaut arī tiesas sēdē atzina, ka viņam ir zināms par programmām, kurās pēc zināma skaita nepareizu paroļu ievadīšanas dati var pazust, taču viņš tam nav pievērsis uzmanību, jo neviens par to nebrīdināja. Tiesa uzskata, ka situācijā, kad jāpiekļūst svarīgiem datiem, bet parole tiek noraidīta, iestādes amatpersonām būtu svarīgi rīkoties rūpīgāk, piemēram, detalizēti fiksēt katru ar datoru veikto darbību, pārjautāt, ar kādiem burtiem parole rakstāma, un veikt citas darbības, kas ļautu izvairīties no datu zuduma neuzmanības dēļ vai pretējā gadījumā vismaz ļautu ar lielāku precizitāti konstatēt personas vainu. Šajā gadījumā iegūtie pierādījumi kopumā tiesai neļauj secināt, ka pieteicēja

komercdirektors, iesniedzot paroli ar drukātiem burtiem, ar nodomu iesniedza nepareizu paroli. Tas, kā jau minēts, varēja notikt uztraukumā pieļautas kļūdas dēļ, tātad aiz neuzmanības, taču LAPK 175.[5] pantā paredzēto pārkāpumu iespējams izdarīt tikai ar nodomu, tādēļ par šo epizodi (paroles lapiņas iesniegšanu) pieteicējs nevar tikt saukts pie atbildības.

[13] Vienlaikus tiesa konstatē, ka neatkarīgi no tā, kādiem burtiem (lieliem vai maziem) parole rakstāma, Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes eksperta atzinumā ([9.6]) norādīts, ka neviena no abām parolēm nav derīga. Tomēr tiesa norāda, ka minētā ekspertīžu iestāde ir arī atzinusi ([9.13]), ka tās eksperti nevar sniegt atbildes uz tiesas uzdotajiem jautājumiem, jo tie pārsniedz viņu speciālo zināšanu ietvarus. To starpā bija uzdots jautājums, vai datorprogramma „PGP Desktop 9.0.1" noteiktos apstākļos var noraidīt lietotāja uzstādīto pareizo paroli, ja pirms tam datorā ir ievadīts noteikts skaits nepareizu paroļu. Tādēļ tiesa atzīst, ka eksperta konstatējums, ka neviena no iesniegtajām parolēm nav derīga, nevar būt pamats secinājumam, ka abas paroles ir nepareizas, jo pati ekspertīžu iestāde ir atzinusi, ka tās ekspertu speciālās zināšanas neļauj noteikt, vai gadījumā paroles noraidīšanai nav kāds cits iemesls, nevis tikai tas, ka parole ir nepareiza.

No SIA „DPA", kura nodarbojas ar PGP programmatūras izplatīšanu Latvijā, ir saņemta informācija ([9.14]), ka programmas PGP komponente WDE pati nenodrošina korektas paroles ievadīšanas atteikumu, ja iepriekš parole nesekmīgi ievadīta noteiktu skaitu reižu. Taču atzīts, ka ir zināmi atsevišķi gadījumi, kad pēc korektas paroles ievadīšanas lietotājam tiek attēlots atkārtots paroles ievadīšanas pieprasījumlogs u.c., vienlaikus norādot, ka tie ir reti gadījumi ar tādiem simptomiem, kurus lietotājs var novērot saskarnē. Turklāt jāņem vērā SIA „DPA" norādītais, ka atbilde balstīta uz vēlāku programmas versiju. Tādējādi tiesai nav pamata izdarīt secinājumu par pieteicēja vainu, pastāvot šaubām par to, vai attiecīgajā programmas versijā (PGP Desktop 9.0.1) nevarēja būt šāda iespēja. Ar SIA „DPA" starpniecību ir neoficiāli saņemta informācija, ka arī PGP korporācijas Eiropas pārstāvniecības rīcībā nav PGP Desktop 9.0.1 versijas, tādēļ tiesa atzīst, ka tā ir izmantojusi savas racionālās iespējas noskaidrot šīs programmas versijas iespējas.

Tiesa arī norāda, ka vēl jo vairāk tai šobrīd nav iespējams noskaidrot to programmu attiecīgo konfigurāciju, kuras *U.U.* datorā bija uzstādītas datora izņemšanas laikā. Bez šīs informācijas nav iespējams atspēkot *U.U.* liecībā norādīto, ka, ievadot trīs reizes nepareizu paroli, sistēma pati izveido jaunu algoritmu un neviens datoru vairs nevar atvērt, kā arī ka tad, kad viņš tika pieaicināts, jau „bija tas ekrāns, ka viss ir beidzies". Tādējādi ir iespējams, ka pieteicējs vēlāk iesniedza pareizo paroli, tomēr tā tika noraidīta.

[14] Ņemot vērā [11]-[13] punktā minēto, tiesa atzīst, ka lietā nav pierādīta pieteicēja vaina nepatiesas informācijas sniegšanā vai informācijas

nesniegšanā, tātad nav konstatējams administratīvā pārkāpuma sastāvs. LAPK 239.panta 1.punkts paredz, ka lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā nevar iesākt, bet iesāktā lietvedība jāizbeidz, ja nav bijis notikuma vai tajā nav administratīvā pārkāpuma sastāva. Līdz ar to pārsūdzētais lēmums atceļams un lietvedība administratīvā pārkāpuma lietā izbeidzama.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 253.panta pirmo daļu un Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 286.panta pirmās daļas 3.punktu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

apmierināt akciju sabiedrības „Dobeles dzirnavnieks" pieteikumu.

Atcelt Latvijas Republikas Konkurences padomes 2006.gada 17.jūlija lēmumu Nr. E02-81 no tā pieņemšanas dienas un izbeigt administratīvā pārkāpuma lietvedību (administratīvā pārkāpuma protokols Nr. RA 600010).

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Tiesnese (paraksts) I.Freimane

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas tiesnese I.Freimane
Rīgā, 2008.gada 13.novembrī